

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žišková, o návrhu senátu 35 C Krajského soudu v Brně na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi tímto senátem a senátem 30 Ca Krajského soudu v Brně, za další účasti **1) TeliaSonera International Carrier Czech Republic a. s.**, se sídlem v Praze 3, centrum NAGANO IV, K Červenému dvoru 25a, zastoupeného Mgr. Zbyškem Jarošem, advokátem se sídlem v Praze 4, Zelený pruh 95/97, **2) O. S.**, bytem Velké Přílepy, Dvořákova 422, **3) Magistrátu města Brna**, se sídlem v Brně, Malinovského nám. 3, o zřízení věcného břemene, o žalobě vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 1/2008,

t a k t o :

P ř í s l u š n ý vydat rozhodnutí ve věci žaloby proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne ze dne 28. 6. 2004, čj. OÚŠŘ U 04/27567/Do, o zřízení věcného břemene, **j e s o u d** v občanském soudním řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 20. 2. 2008 navrhl senát 35 C Krajského soudu v Brně (dále též „civilní senát“), aby zvláštní senát rozhodl ve sporu o pravomoc, vzniklém ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. (dále též „kompetenční spor“) mezi ním a senátem 30 Ca Krajského soudu v Brně (dále též „správní senát“) ve věci žaloby vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 1/2008 týkající se zřízení věcného břemene.

Z předložených spisů vyplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení (dále též „správní orgán“), ze dne 28. 6. 2004, čj. OÚŠŘ U 04/27567/Do, bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu městské části města Brna, Brno-Tuřany, odboru stavebního, dopravy, životního prostředí, investic a rozvoje městské části (dále též „stavební úřad“), ze dne 17. 3. 2004, čj. 5787/02-Ku, kterým byl zamítnut návrh účastníka 1) na zřízení věcného břemene na část pozemku p. č. 2510 (zapsaného na LV č. 346) v katastrálním území Holásky pro stavbu „Tranzitní telekomunikační trasa Brno-Ostrava“, úsek Přízřenice-Dvorská podle § 108 a násl. zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a § 91 odst. 3 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů.

Účastník 1) napadl rozhodnutí odvolacího správního orgánu žalobou ve správním soudnictví, o níž rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 23. 9. 2004, čj. 30 Ca 203/2004 - 15, tak, že žalobu odmítl.

Účastník 1) podal proti tomuto usnesení kasační stížnost, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 9. 3. 2005, čj. 7 As 8/2005 - 36, tak, že usnesení Krajského soudu v Brně zrušil.

Krajský soud v Brně následně o žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 29. 6. 2005, čj. 30 Ca 63/2005 - 16, tak, že žalobu zamítl.

Žalobce podal proti tomuto rozsudku kasační stížnost, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 14. 6. 2007, čj. 7 Afs 49/2006 - 65, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil.

Krajský soud v Brně následně usnesením ze dne 15. 11. 2007, čj. 30 Ca 166/2007 - 18, žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, s tím, že po 1. 1. 2007, kdy nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), je k řízení ve věci vyvlastnění příslušný krajský soud, který žalobu projedná v občanském soudním řízení, a to bez ohledu na to, že samo správní rozhodnutí bylo vydáno před 1. 1. 2007. Krajský soud žalobce současně poučil, že do jednoho měsíce od právní moci jeho usnesení může podat žalobu dle § 244 o. s. ř. u příslušného krajského soudu.

Účastník 1) v souladu s poučením podal dne 16. 1. 2008 žalobu u Krajského soudu v Brně, kde je věc vedena pod sp. zn. 35 C 1/2008, a domáhal se zřízení věcného břemene k označenému pozemku, kterým prochází vedení veřejné telekomunikační sítě, v rozsahu a způsobem v návrhu blíže označeným.

Civilní senát Krajského soudu v Brně poté podal zvláštnímu senátu v úvodu označený návrh, v němž tvrdil, že v daném případě nelze použít závěry, které zvláštní senát vyslovil v usnesení ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, neboť zatímco ve věci, v níž rozhodoval zvláštní senát, k vyvlastnění skutečně došlo, v předkládaném případě byl návrh na vyvlastnění z formálních důvodů zamítnut a k vyvlastnění tedy nedošlo. Za této situace nelze přenášet celé věcné projednávání a rozhodnutí až do občanského soudního řízení, neboť v případě kladného rozhodnutí, tj. vyvlastnění nemovitosti, by se věci poprvé meritorně zabýval v rozporu s ústavními principy dělby moci až soud v občanském soudním řízení a nikoli správní orgán. Ustanovení § 28 zákona o vyvlastnění je tak zapotřebí vykládat restriktivně, tedy že se vztahuje pouze na věci, kde k vyvlastnění před správním orgánem skutečně došlo; jen tehdy lze věc v občanském soudním řízení opětovně projednat (viz díkce § 244 odst. 1 o. s. ř.).

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví vycházel zvláštní senát z těchto úvah:

Jak správně ve svém návrhu poznamenal civilní senát Krajského soudu v Brně, otázkou věcné příslušnosti soudů k přezkumu zákonnosti rozhodnutí o vyvlastnění po

1. 1. 2007 se zvláštní senát již zabýval. V usnesení ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, publikovaném pod č. 1312/2007 Sb. NSS, zvláštní senát připomněl, že podle dřívější rozhodovací praxe zvláštního senátu rozhodnutí o vyvlastnění nemovitostí nebylo posuzováno jako rozhodnutí ve věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů ve smyslu § 7 o. s. ř. Z toho vyplynul závěr, že rozhodnout o takové věci příslušelo soudu ve správním soudnictví (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 5. 5. 2005, čj. Konf 81/2004 - 12, uveřejněné jako č. 448/2005 Sb. NSS).

V citovaném usnesení zvláštní senát dále konstatoval, že dne 1. 1. 2007 nabyt účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), upravující podmínky odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a přechod vlastnického práva nebo nabytí práva odpovídajícího věcnému břemenu k tomuto pozemku nebo stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem, poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě, jakož i zrušení odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a navrácení těchto práv jejich dosavadnímu nositeli (§ 1 odst. 1 písm. a), b), c) cit. zákona].

Zvláštní senát dále upozornil na to, že část sedmá zákona o vyvlastnění upravuje projednání vyvlastnění v řízení před soudem v ustanovení § 28 odst. 1, a to tak, že k řízení ve věci vyvlastnění, která má být projednána v občanském soudním řízení – s poznámkou, že jde o § 244 až 250l o. s. ř. – je v prvním stupni příslušný krajský soud. Tato úprava – jakkoli v rozporu s převažujícím názorem nauky na veřejnoprávní charakter expropriačního aktu – tedy výslovně svěřuje projednání vyvlastnění řízení před soudem v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř., upravující řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, v ustanoveních § 244 až § 250l. Zvláštní senát, který rozhoduje podle aktuálního právního stavu, proto v citovaném usnesení vyslovil, že rozhodnout ve věci přísluší soudu v občanském soudním řízení, a to bez ohledu na to, že sám vyvlastňovací akt byl vydán před tímto datem.

Civilnímu senátu Krajského soudu v Brně třeba přisvědčit v tom, že ve věci, o které zvláštní senát rozhodoval shora označeným usnesením, byla nemovitost (budova) správními orgány vyvlastněna, tj. že bylo v meritu věci rozhodnuto kladně. Mýlí se ovšem, pokud tvrdí, že v nyní předložené věci bylo rozhodnuto nemeritorně, tj. že návrh na vyvlastnění byl zamítnut bez skutečného věcného projednání toliko z formálních důvodů.

Správné posouzení otázky, zda správní orgán rozhodl o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů věcně či zda řízení o věci samé před správním orgánem vůbec neproběhlo, je přitom podstatné. V tomto směru lze odkázat na usnesení ze dne 20. 9. 2007, čj. Konf 22/2006 - 8 (viz www.nssoud.cz); zvláštní senát tu konstatoval, že smyslu zákonné úpravy a nezpochybněnému trendu dřívější doktríny a judikatury odpovídá závěr, že pravomoc soudu v občanském soudním řízení bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tj. zjistí, co je právem, nebo toto právo založí. Aby si totiž soud mohl předsevzít rozhodnutí věci in merito, musí být splněna podmínka vymezená v §

244 o. s. ř., tj. že správní orgán o sporu (in merito) již rozhodl. Ve věci, na kterou se odkazuje, šlo o případ, kdy správní orgán z procesních důvodů (pro neodstranění nedostatků návrhu) zastavil řízení ve věci, která před něj patřila a záležitostí se věcně vůbec nezabýval; zvláštní senát proto vyslovil, že takové denegatio správní jurisdikce patří před správní soud, který má posoudit jeho zákonnost.

Ve věci nyní projednávané je však situace jiná. Jak je zřejmé z dříve uvedené rekapitulace, správní orgán návrh na vyvlastnění, resp. omezení vlastnického práva ve formě zřízení věcného břemene, zamítl věcně, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí jednoznačně plyne, že tak učinil z důvodu nesplnění zákonem stanovených podmínek. Dospěl k závěru, že návrhu na vyvlastnění nelze vyhovět, pokud příslušná stavba (uložení kabelu) byla již zhotovena, neboť vyvlastňovat zpětně nelze. Správní orgán zkoumal naplnění podmínek pro omezení vlastnického práva, tj. rozhodoval o tom, zda má být vlastnické právo k pozemku ve prospěch zřizovatele stavby optického kabelu omezeno či nikoli. Nepůjde zde tedy o případ, kdy by soud v občanském soudním řízení řešil věc samu poprvé.

Uvedeným závěrům není na překážku ani § 28 zákona o vyvlastnění; zmiňuje-li se toto ustanovení o „věci vyvlastnění“, je třeba touto „věcí“ rozumět jak případy, kdy správní orgán návrhu na vyvlastnění vyhověl, tak případy, kdy je pro neplnění zákonných podmínek zamítl. Jak již bylo vysvětleno, je podstatné, zda se správní orgán věci zabýval meritorně a nikoli již výsledek tohoto věcného posuzování případu. Dvojkolejnost, k níž by vedl krajským soudem zastávaný výklad opačný – tj. že věci, kdy k vyvlastnění došlo, budou řešit soudy v občanském soudním řízení, a věci, v nichž k vyvlastnění nedošlo, budou řešit soudy správní, by totiž vedla k neakceptovatelným důsledkům. Nelze vyloučit situace, kdy by se žalobce poté, co správní orgán nevyhověl jeho návrhu na vyvlastnění nemovitosti, uspěl u správního soudu, který by správnímu orgánu věc vrátil s tím, že za dané skutkové situace je zapotřebí příslušnou nemovitost vyvlastnit. Pak by se ale majitel takové nemovitosti mohl obrátit na soud v občanském soudním řízení, který by na rozdíl od soudu správního mohl dospět k závěru, že vyvlastnění nemovitosti za daných skutkových podmínek nepřichází v úvahu a nemovitost by nevyvlastnil. Neakceptovatelný rozpor s principem právní jistoty je tedy více než zřejmý.

Vzhledem k výše uvedenému zvláštní senát proto vyslovil, že rozhodnout o věci je příslušný soud v občanském soudním řízení.

K postupu správního senátu Krajského soudu v Brně lze ještě podotknout, že tento senát nesprávně v dané věci žalobu odmítl. Obecná úprava v § 46 odst. 2 s. ř. s. sice stanoví, že soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, přičemž v usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu; v předmětné věci toto ustanovení ale neplatí, jde o případ speciální.

Zde vznikl spor o věcnou příslušnost mezi správním senátem krajského soudu a jiným (civilním) senátem téhož soudu, příslušným podle rozvrhu práce (srov. k tomu § 3 odst. 1 s. ř. s. a § 28 zákona o vyvlastnění). Byl-li adresátem žaloby soud, který je jak soudem věcně příslušným k projednání žaloby ve správním soudnictví, tak i soudem věcně příslušným k projednání žaloby podle části páté o. s. ř., tedy tentýž soud, měl správní senát Krajského soudu v Brně, pokud se domníval, že předmětná věc náleží civilnímu senátu krajského soudu (zde Krajskému soudu v Brně), tuto věc bez procesního rozhodování předat přímo podle rozvrhu práce tomuto senátu. Ten pak, v případě nesouhlasu s takovým předáním, měl postupovat podle § 104b odst. 3 o. s. ř. a podat návrh zvláštnímu senátu (srov. k tomu také zrcadlově opačné ustanovení § 46 odst. 4 s. ř. s.).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Krajský soud v Brně proto bude pokračovat v občanském soudním řízení.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. října 2008

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu